

Iudaismul mesianic în Antichitate și în Epoca modernă

David Rudolph

Atunci când vorbim despre iudaismul mesianic în Antichitate și în Epoca modernă, facem referire la o tradiție religioasă în care evreii susțineau că-L urmau pe Yeshua (Isus) ca Mesia lui Israel, în vreme ce continuau încă să trăiască în perimetrul iudaismului. Astfel de comunități de evrei au existat în primele patru secole ale epocii creștine, reapărând ulterior în secolul al optsprezecelea. Scopul acestui eseu este acela de a cerceta istoria iudaismului mesianic până în prezent.

Iudaismul mesianic în perioada Noului Testament

În perioada nou testamentară, iudaismul mesianic a existat pe teritoriul Israelului, în Siria și în împrejurimi. În cele ce urmează, mă voi concentra pe două comunități care practicau iudaismul mesianic: comunitatea lui Matei și comunitatea din Ierusalim.

În disertația sa publicată, *Community, Law and Mission in Matthew's Gospel*, Paul Foster descrie un “nou consens” care apare în studiile despre Noul Testament care vizează identitatea socială a comunității din Matei.¹ Un număr tot mai mare de erudiți identifică acum această comunitate ca fiind o “mișcare deviantă ce operează în interiorul iudaismului”.² Această perspectivă este susținută de Anthony Saldarini, J. Andrew Overman, Phillip Sigal, Daniel Harrington, Joel Willitts și Anders Runesson, printre alții.³ Roland Deines, ce dezaprobă această perspectivă, admite totuși existența unui nou consens care se formează privitor la următoarele trei puncte:

1. Comunitatea mateiană a ultimei treimi din primul secol al erei noastre este compusă, în principal, din credincioși evrei în Hristos.
2. Acești evrei creștini nu văd nici un motiv pentru a se rupe de religia-mamă doar pentru că Îl afirmă pe Isus ca Mesia, deși experimentează o anumită presiune în această direcție din partea ramurii oficiale a iudaismului.
3. Acești evrei creștini trăiau potrivit legilor lui Moise și a interpretărilor halahice valide din perioada lor, cu anumite alterări, ameliorări sau modificări bazate pe învățăturile

---

¹ Paul Foster, *Community, Law and Mission in Matthew's Gospel* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2004), 78, 253. Foster pune sub semnul întrebării perspectiva consensuală.

² Foster, *Community, Law and Mission in Matthew's Gospel*, 77.

³ Anthony J. Saldarini, *Matthew's Christian-Jewish Community* (Chicago: University of Chicago Press, 1994); J. Andrew Overman, *Matthew's Gospel and Formative Judaism: The Social World of the Matthean Community* (Minneapolis: Fortress, 1990); Phillip Sigal, *The Halakhah of Jesus of Nazareth according to the Gospel of Matthew* (Atlanta: Society of Biblical Literature, 2007); Daniel Harrington, *The Gospel of Matthew* (Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1991); Joel Willitts, *Matthew's Messianic Shepherd-King: In Search of "The Lost Sheep of the House of Israel"* (Berlin: Walter de Gruyter, 2007); Anders Runesson, “Rethinking Early Jewish-Christian Relations: Matthean Community History as Pharisaic Intragroup Conflict,” *Journal of Biblical Literature* 127, nr. 1 (2008): 95–132; Anders Runesson, “From Where? To What? Common Judaism, Pharisees, and the Changing Socio-religious Location of the Matthean Community,” în *Common Judaism: Explorations in Second-Temple Judaism* (ed. Wayne O. McCready și Adele Reinhartz; Minneapolis: Fortress, 2008), 97–113.

lui Isus. Isus era văzut ca un evreu împlinitor al legii, care Și-a oferit propriile puncte de vedere în ceea ce privea anumite chestiuni și a dat interpretări specifice privitoare la anumite legi halahice care erau supuse controversei, dar care au rămas – așa cum indică Markus Bockmuehl - “familiare cu dezbaterile evreiești contemporane privitoare la lege și s-au acomodat ușor la spectrul opiniei evreiești oficiale, specifice secolului I.” Aspectele critice privitoare la lege în tradiția lui Isus trebuie să fie interpretate în acest cadru.⁴

În prezent, este recunoscut faptul că Matei își privea comunitatea ca o mișcare mesianică reformistă *din cadrul* iudaismului primului secol.

În mod similar, erudiții Noului Testament au susținut de mult faptul că adunarea din Ierusalim, condusă de Ya'akov / Iacov (1) a fost formată în principal din evrei credincioși în Yeshua, care (2) au rămas în parametrii iudaismului specific secolului I și (3) trăiau strict potrivit Torei (Fap. 15:4-5; 21:20-21).⁵ Michael Fuller, Richard Bauckham, Craig Hill, Darrell Bock, Robert Tannehill și Jacob Jervell sunt printre numeroșii erudiți de talia lui Luca, autorul cărții Faptele apostolilor, care au fost de acord că adunarea din Ierusalim se vedea pe sine ca fiind nucleul unui Israel restaurat, condus de doisprezece apostoli care reprezentau cele douăsprezece triburi ale lui Israel (Fap. 1:6-7, 26; 3:19-21).⁶ Așa cum argumentează aceștia, misiunea lor era aceea de a stârni o mișcare de

---

⁴ Roland Deines, “Not the Law but the Messiah: Law and Righteousness in the Gospel of Matthew— An Ongoing Debate,” în *Built Upon the Rock: Studies in the Gospel of Matthew* (ed. Daniel M. Gurtner și John Nolland; Grand Rapids: Eerdmans, 2008), 54–55.

⁵ Joshua Schwartz, “How Jewish to be Jewish? Self-Identity and Jewish Christians in First Century Palestine,” în *Judaea-Palaestina, Babylon and Rome: Jews in Antiquity* (ed. Benjamin Isaac and Yuval Shahar, Tübingen: Mohr Siebeck, 2012), 55–73. Încă de pe vremea lui Ieronim, erudiții au etichetat în mod tendențios această marcă istorică a iudaismului mesianic din secolul întâi ca fiind sub- ori pre-creștin: “În prima instanță, biserica din Ierusalim este privită ca fiind prea creștină pentru a fi evreiască; în cea de-a doua, e percepută ca fiind prea evreiască pentru a fi creștină. În ambele cazuri, se pornește de la presupunerea că un om putea fi cu adevărat creștin doar în măsura în care nu era evreu cu adevărat. La un nivel popular, cea dintâi abordare este predominantă. Se crede despre anumiți creștini de talia lui Iacov sau a lui Petru, ambii fiind conducători ai bisericii din Ierusalim, că ar fi renunțat cu totul la trecutul lor evreiesc. Nu este greu să vedem această perspectivă ca o proiecție a creștinismului modern (al neamurilor) asupra bisericii primare. În consecință, anumite chestiuni, cum ar fi restaurarea lui Israel (o preocupare menționată în mod repetat în descrierea bisericii din Ierusalim din Faptele apostolilor 1-3) sunt, în consecință, ignorate. Cealaltă abordare, mai comună în cercurile de cercetători, este aceea de a privi personalități ca Pavel și, în mod special, Iacov, ca fiind *prea* evrei și, prin urmare, sub- sau pre-creștini. În schimb, creștinismul este produsul bisericii eleniste (în mod ironic, aceia care nu au avut avantajul – sau, aparent – distragerea de a-L fi cunoscut pe Isus), mai ales apostolul Pavel. Prin urmare, ‘Creștinismul evreiesc’ devine secundar, problematic și ușor de înlăturat – constituind sursa tuturor lucrurilor dezagreabile din creștinismul timpuriu” (Craig C. Hill, “The Jerusalem Church,” în *Jewish Christianity Reconsidered: Rethinking Ancient Groups and Texts* [Minneapolis: Fortress, 2007], 41–42).

⁶ Privitor la restaurarea Israelului în Luca-Faptele apostolilor, vezi Michael E. Fuller, *The Restoration of Israel: Israel's Re-gathering and the Fate of the Nations in Early Jewish Literature and Luke-Acts* (Berlin: Walter de Gruyter, 2006); Richard Bauckham, “The Restoration of Israel in Luke-Acts,” în *Restoration: Old Testament, Jewish, and Christian Perspectives* (ed. James M. Scott; Leiden, Netherlands: Brill, 2001), 435–87; Craig C. Hill, “Restoring the Kingdom to Israel: Luke-Acts and Christian Supersessionism,” în *Shadow of Glory: Reading the New Testament after the Holocaust* (ed. Tod Linafelt; New York: Routledge, 2002), 185–200; Hill, “The Jerusalem Church,” 39–56. C. L. Bock, *Acts* (Grand Rapids: Baker Academic, 2007); Robert C. Tannehill, *The Narrative Unity of Luke-Acts: A Literary Interpretation* (vol. 2; Minneapolis: Fortress, 1990); Robert C. Tannehill, *The Shape of Luke's Story: Essays on Luke-Acts* (Eugene, Oreg.: Cascade, 2005); Jacob Jervell, *The Theology of the Acts of the Apostles* (Cambridge: Cambridge University Press, 1996); Jacob Jervell, *Luke and the People of God: A New Look at Luke-Acts* (Minneapolis: Augsburg, 1972); Hilary Le Cornu with Joseph Shulam, *A Commentary on the Jewish Roots of Acts* (vol. 2; Ierusalim: Academion, 2003).

reînnoire a evreilor către Yeshua, Fiul lui David, în interiorul casei lui Israel (Gal. 2:7-10; Fap. 21:17-26).

Comunitatea din Ierusalim funcționa ca un centru al autorității halahice / ecleziale, iar liderii săi, conduși de Iacov, rezolvau dispute ale comunității internaționale de credincioși în Yeshua, luând anumite decizii de conciliu de tipul celor pe care le vedem în Faptele apostolilor, capitolul 15. Aici, Luca scrie despre Consiliul din Ierusalim, care a hotărât că cei dintre neamuri care credeau în Yeshua erau scutiți de la circumcizia prozelită și de la respectarea în totalitate a Torei. Deși semnificația deciziei Conciliului din Ierusalim privitoare la credincioșii dintre neamuri a fost recunoscută de mult în studiile nou testamentare, implicațiile pentru evreii credincioși în Yeshua au început doar recent să fie studiate în literatura dedicată cărții Faptele apostolilor. Așa cum arată F. Scott Spencer, “Reprezentanții conferinței din Ierusalim – inclusiv Pavel – au fost de acord să- i elibereze doar pe credincioșii dintre neamuri de obligația circumciziei; posibilitatea anulării acestei datorii de legământ pentru ucenicii evrei nu a fost niciodată luată în considerare.”⁷ Dacă liderii bisericii din Ierusalim ar fi privit circumcizia ca fiind opțională pentru evreii ce credeau în Yeshua, nu ar fi avut nici un rost să dezbată problema exceptării credincioșilor dintre neamuri ori să trimită o scrisoare adresată acestora în mod specific. Michael Wyschogrod notează pe drept faptul că “ambele părți au fost de acord cu faptul că evreii care credeau rămâneau obligați să se circumcidă, potrivit legii mozaice. Prin urmare, verdictul primului Conciliu de la Ierusalim este acela că biserica urma să fie constituită din două segmente, unite de credința în Isus.”⁸

Un număr tot mai mare de erudiți ai Noului Testament sunt de acord cu Wyschogrod, privitor la faptul că o implicație importantă a deciziei Conciliului din Ierusalim este aceea că evreii credincioși în Yeshua trebuiau să rămână evrei practicanți.⁹ Cu alte cuvinte, Conciliul de la Ierusalim a validat iudaismul mesianic ca fiind un mod de viață normativ pentru evreii credincioși. În Faptele apostolilor 21:17-26 – textul oglindă din Faptele apostolilor 15 – această validare este făcută explicit prin exemplul lui Pavel.¹⁰ La cererea lui Iacov, Pavel clarifică lucrurile înaintea a mii de evrei mesianici care practicau Tora – anume că rămăsese în granițele iudaismului. El mărturisește în Templul sfânt că (1) zvonurile despre el erau false și (2) el respectă principiile

---

⁷ F. Scott Spencer, *Acts* (Sheffield: Sheffield Academic Press, 1997), 159.

⁸ Michael Wyschogrod, *Abraham's Promise: Judaism and Jewish-Christian Relations* (ed. R. Kendall Soulen; Grand Rapids: Eerdmans, 2004), 194. Cf. Amy-Jill Levine, *The Misunderstood Jew: The Church and the Scandal of the Jewish Jesus* (New York: Harper San Francisco, 2006), 26, and chapter 16 below, Richard Bauckham, “James and the Jerusalem Council Decision.”

⁹ Markus Bockmuehl, *Jewish Law in Gentile Churches: Halakhah and the Beginning of Christian Public Ethics* (Edinburgh: T&T Clark, 2000), 168 – 72; R. Kendall Soulen, *The God of Israel and Christian Theology* (Minneapolis: Fortress, 1996), 170 –71; Richard Bauckham, “James and the Jerusalem Community,” în *Jewish Believers in Jesus: The Early Centuries* (ed. Oskar Skarsaune and Reidar Hvalvik; Peabody, Mass.: Hendrickson, 2007), 75; Mark S. Kinzer, *Postmissionary Messianic Judaism: Redefining Christian Engagement with the Jewish People* (Grand Rapids: Brazos, 2005), 66–67, 158–60; Mark D. Nanos, “The Apostolic Decree and the ‘Obedience of Faith,’” în *The Mystery of Romans* (Minneapolis: Fortress, 1996), 166 – 238; Jervell, Luke and the People of God, 190; Scot McKnight, “A Parting within the Way: Jesus and James on Israel and Purity,” în *James the Just and Christian Origins* (ed. Bruce Chilton and Craig A. Evans; Leiden, Netherlands: Brill, 1999), 110; Daniel Marguerat, “Paul and the Torah in the Acts of the Apostles,” în *The Torah in the New Testament: Papers Delivered at the Manchester-Lausanne Seminar of June 2008* (ed. Michael Tait and Peter Oakes; London: T&T Clark, 2009), 111–17.

¹⁰ David J. Rudolph, *A Jew to the Jews: Jewish Contours of Pauline Flexibility in 1 Corinthians 9:19–23* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2011), 53–73.

Torei (la timpul prezent), asemenea membrilor “plini de râvnă pentru lege”¹¹ ai comunității mesianice evreiești din Ierusalim. Mărturia lui Pavel coincide pe deplin cu “regula sa pentru toate congregațiile”, prin care evreei trebuiau să rămână practicanți ai legii (1 Cor. 7:17-24), - probabil o reîntărire paulină a deciziei Conciliului din Ierusalim.¹²

Iudaismul mesianic și despărțirea căilor dintre iudaism și creștinism

Secole la rând, cercetătorii au învățat faptul că între iudaism și creștinism a avut loc o separare decisivă în timpul perioadei nou testamentare. În prezent, acest punct de vedere este disputat pe larg. În cartea lor, *The Ways That Never Parted*, Adam Becker și Annette Yoshiko Reed documentează istoria acestei reevaluări, demonstrând faptul că dovezile susțin “o varietate de ‘separări’ în diferite locuri și momente.”¹³ Becker și Reed sunt de acord cu Daniel Boyarin, Paula Fredriksen, Philip Alexander, John Gager, Judith Lieu, John Howard Yoder, Edwin Broadhead și un număr tot mai mare de cercetători care – pe baza dovezilor textuale și arheologice – au ajuns la concluzia că “secolul al patrulea d.H. este un candidat mai plauzibil decât orice altă dată anterioară, pentru un punct de turnură.”¹⁴ Această reconsiderare este întărită de recunoașterea faptului că adunările de credincioși în Yeshua care practicau iudaismul existau chiar și în 375 d.H.. Epifanius, părinte al bisericii din secolul al patrulea, descrie iudaismul mesianic din zilele sale:

(Ei) nu se numesc pe ei înșiși creștini, ci nazirei... Rămân întru totul evrei și nimic altceva. Căci ei nu folosesc numai Noul Testament, ci și Vechiul, asemenea evreilor. Locuiesc potrivit predicării legii, ca printre evrei... Stăpânesc bine limba ebraică. Deoarece întreaga lege și profeții și ceea ce numim Scripturi, - mă refer la cărțile poetice, Împărați, Cronici și Estera și toate celelalte sunt citite de ei în ebraică, la fel cum este și cazul evreilor, desigur. Ei diferă de evrei și creștini doar în această privință: cu evreei sunt

---

¹¹ Kai din Faptele apostolilor 21:24 este empatic, așa cum afirmă varianta ESV (“voi înșivă trăiți împlinind legea”).

¹² David J. Rudolph, “Paul’s ‘Rule in All the Churches’ (1 Cor 7:17–24) and Torah-Defined Ecclesiological Variegation,” *Studies in Christian-Jewish Relations* 5 (2010): 1–23. Online: <http://www.mjstudies.com>; J. Brian Tucker, *Remain in Your Calling: Paul and the Continuation of Social Identities in 1 Corinthians* (Eugene, Oreg.: Pickwick, 2011), 62–114; and chapter 20 below, Anders Runesson, “Paul’s Rule in All the *Ekklesiiai*.”

¹³ Adam H. Becker and Annette Yoshiko Reed, eds., *The Ways That Never Parted: Jews and Christians in Late Antiquity and the Early Middle Ages* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2003), 22.

¹⁴ Becker și Reed, *The Ways That Never Parted*, 23. Vezi Daniel Boyarin, “Semantic Differences; or, ‘Judaism’/‘Christianity,’” în *The Ways That Never Parted*, 65–85; Daniel Boyarin, *The Jewish Gospels: The Story of the Jewish Christ* (New York: New Press, 2012); Daniel Boyarin, *Border Lines: The Partition of Judaeo-Christianity* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004); Daniel Boyarin, *Dying for God: Martyrdom and the Making of Christianity and Judaism* (Stanford: Stanford University Press, 1999); Paula Fredriksen, “What ‘Parting of the Ways’? Jews, Gentiles, and the Ancient Mediterranean City,” în *The Ways That Never Parted*, 35–63; Philip S. Alexander, “‘The Parting of the Ways’ from the Perspective of Rabbinic Judaism,” în *Jews and Christians: The Parting of the Ways A.D. 70 to 135* (ed. James D. G. Dunn; Grand Rapids: Eerdmans, 1999); John G. Gager, “Did Jewish Christians See the Rise of Islam?” în *The Ways That Never Parted*, 361–72; Judith Lieu, “‘The Parting of the Ways’: Theological Construct or Historical Reality?” în *Neither Jew nor Greek: Constructing Early Christianity* (London: T&T Clark, 2002), 11–29; John Howard Yoder, *The Jewish-Christian Schism Revisited* (ed. Michael G. Cartwright and Peter Ochs; Grand Rapids: Eerdmans, 2003); Edwin K. Broadhead, *Jewish Ways of Following Jesus: Redrawing the Religious Map of Antiquity* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2010), 354–75; Anders Runesson, “Inventing Christian Identity: Paul, Ignatius, and Theodosius I,” în *Exploring Early Christian Identity* (ed. Bengt Holmberg; Tübingen: Mohr Siebeck, 2008), 59–91

în dezacord din cauza credinței lor în Hristos, iar cu creștinii, întrucât sunt instruiți de lege în împlinirea actului circumciziei, ținerea Sabatului și alte lucruri.¹⁵

În eseu său, “Credincioși evrei în literatura rabinică timpurie (secolele II și V)”, Philip Alexander notează faptul că evreii mesianici care locuiau în Galileea în timpul perioadei Tannaim au rămas în parametrii iudaismului:

Ei trăiau precum alți evrei. Casele lor erau identice cu cele ale evreilor. Probabil că împlineau la fel de mult din Tora ca și alți evrei (cu toate că, fără îndoială, au respins, la fel ca mulți alții, interpretările exclusiv rabinice ale *misvot*). Ei studiau Tora și dezvoltau propria interpretare acesteia și, potrivit practicii apostolilor, au continuat să împlinească o slujire de vindecare în numele lui Isus... Ei par să fi continuat să participe la sinagogile locale în fiecare Sabat. Se poate să fi încercat să influențeze serviciile sinagogii, până acolo încât să introducă rugăciunea domnească sau anumite texte din Evangheliile creștine, sau ar fi putut rosti predici ce ofereau perspective creștine ale Torei. Rabinii au contracarat cu un program ce “rabiniza” intens slujba sinagogii și făceau tot ce puteau pentru a se asigura că acesta reflecta miezul valorilor rabinice.¹⁶

Dovezi directe de evrei ce practicau iudaismul mesianic sunt destul de sărace după primul Conciliu de la Niceea, deoarece perspectiva conform căreia evreii nu puteau deveni creștini – și să rămână, în același timp, evrei – a fost susținută de legea canonică și de sabia lui Constantin. Al doilea Conciliu de la Niceea, din anul 787, a fost primul conciliu ecumenic care a interzis accesul evreilor mesianici în biserică. Acestora li se cerea să renunțe la toate legăturile cu iudaismul, făcând în schimb profesii de credință precum aceea a bisericii din Constantinopol (“Renunț la absolut orice rădăcină evreiască, orice lege, ritual sau obicei”).¹⁷ Din secolul al patrulea până în perioada modernă, milioane de evrei s-au convertit la creștinism și au lăsat în urmă identitatea evreiască.

Iudaismul mesianic și *Judenkehille* morav din secolul al optsprezecelea

Cea mai timpurie încercare cunoscută de a restaura iudaismul mesianic după Conciliul de la Niceea a fost făcută de Frații Moravi din Herrnhut, Germania (1735).¹⁸ Conte Nikolaus Ludwig

---

¹⁵ Epifanius, Panarion 29, citat în A. F. J. Klijn and G. J. Reinink, trad., *Patristic Evidence for Jewish-Christian Sects* (Leiden, Netherlands: Brill, 1973), 173. “Trăsăturile-cheie ale nazireilor – ucenicii evrei ai lui Isus cu o tradiție textuală ebraică, un angajament față de lege și o locație în vecinătatea Antiohiei – sunt susținute de mai multe linii doveditoare convergente. În lumina acestei analize, concluzia cea mai plauzibilă este aceea că miezul reprezentării patristice a nazireilor este strâns legat de un grup istoric care caută să perpetueze legământul lui Dumnezeu cu Israel, urmându-L pe Isus, dar menținându-și totodată și evreitatea” (Broadhead, *Jewish Ways of Following Jesus*, 187). Cf. Wolfram Kinzig, “The Nazoraeans,” în *Jewish Believers in Jesus* (ed. Skarsaune and Hvalvik), 463–87.

¹⁶ Philip S. Alexander, “Jewish Believers in Early Rabbinic Literature (2d to 5th Centuries),” în *Jewish Believers in Jesus* (ed. Skarsaune and Hvalvik), 686–87.

¹⁷ Assemani, Cod. Lit. 1:105. See James Parkes, “Appendix 3: Professions of Faith Extracted from Jews on Baptism,” în *The Conflict of the Church and the Synagogue: A Study in the Origins of Antisemitism* (New York: Atheneum, 1985), 397.

¹⁸ În 1730 – 31, Johann Georg Widmann și Johann Andreas Manius din Halle au intrat într-un dialog cu membrii comunității evreiești Plotzgo din Polonia despre crearea unei sinagogi evreo-creștine, unde credincioși în Isus ar putea continua să respecte Tora și obiceiurile evreiești. Fap. 15; 21 și Rom 9:4 –5; 11:11–21 au fost prezentate ca bază biblică pentru o astfel de comunitate. Vezi Lutz Greisiger, “Israel in the Church and the Church in Israel: The

von Zinzendorf a stabilit în *Brüdergemeine* (comunitatea fraților) o congregație în care evreii care credeau în Yeshua erau încurajați să își trăiască viața și identitatea evreiască. El a numit această comunitate o *Judenkehille* (comunitate evreiască).

Curând, a apărut programul “strângerea întâilor născuți”. Programul țintea să-i integreze pe evreii individuali în *Brüdergemeine*, fără a-i încuraja să își abandoneze identitatea. În acest scop, au fost implementate câteva inovații liturgice. Acestea includeau celebrarea Zilei Ispășirii și, mai târziu, odihna de Sabat și mijlocirea pentru Israel în timpul serviciilor duminicale. Pentru “întâii născuți”, a fost creată o ceremonie de căsătorie evreiască adaptată creștinismului. Noii convertiți trebuiau să fie adunați într-o comunitate evreo-creștină din cadrul *Brüdergemeine* (“Qehillah evreilor”, cuvânt derivat din termenul evreiesc pentru “comunitate”).¹⁹

Odată cu trecerea anilor, Zinzendorf și-a reevaluat abordarea, ajungând la concluzia că ar fi mai bine pentru congregațiile *Judenkehille* să existe în mod autonom în cadrul comunității evreiești, mai degrabă decât în cadrul bisericilor creștine dintre neamuri. Așadar, a redirecționat eforturile lui German Pietist în această direcție:

La începutul anilor 1750, Zinzendorf a reacționat modificând proiectul *Judenkehille*, pe care acum țintea să îl stabilească în cadrul comunităților evreiești. Evreii convertiți trebuiau, ca o comunitate autonomă, să rămână în mediul evreiesc, alcătuind un soi de nucleu al Israelului convertit. Între timp, Zinzendorf se mutase la Londra pentru a se dăruii organizării ramurii locale a *Brüdergemeine*. La acel moment, noua *Judenkehille* era intenționată a-și avea baza în Londra și a fi supervizată de Lieberkühn și de convertitul Benjamin David Kirchof (1716–1784).²⁰

În 1970, Frații Moravi facilitau deja întemeierea unor congregații *Judenkehille* deplin autonome în Germania, Anglia și Elveția.

Iudaismul mesianic și societățile misionare evreiești în secolul al XIX-lea și la începutul secolului XX

Odată cu societățile misionare protestante din secolul al XIX-lea care promovau evangheliismul intercultural, a devenit tot mai acceptabil pentru creștinii de descendență evreiască să se identifice drept “creștini evrei” și să formeze societăți misionare pentru a duce evanghelia la propriul popor. Aceste agenții timpurii de misiune includeau Societatea Londoneză pentru Promovare Creștinismului între Evrei (1809), Episcopal Jews’ Chapel Abrahamic Society (1835), Alianța Evrei-Creștină (1867), Uniunea Evreo-Creștină pentru Rugăciune (1882), Alianța Britanică a Creștinilor Evrei (1888), Alianța Evreo-Creștină a Americii (1915) și Alianța Internațională Evreo-Creștină (1925).

Formation of Jewish Christian Communities as a Proselytising Strategy Within and Outside the German Pietist Mission to the Jews of the Eighteenth Century,” în *Pietism and Community in Europe and North America 1650–1850* (ed. Jonathan Strom; Leiden, Netherlands: Brill, 2010), 133–34.

¹⁹ Greisiger, “Israel in the Church and the Church in Israel,” 137–38.

²⁰ Greisiger, “Israel in the Church and the Church in Israel,” 139–40.

Este important să recunoaștem că agențiile misionare evreiești nu promovau iudaismul mesianic. Ele facilitau evangheliismul în rândul evreilor și îi încurajau pe “evreii convertiți” să se alăture Bisericii Protestante, ce i-a asimilat pe acești evrei în creștinismul neamurilor. În mod obișnuit, creștinii evrei care au fost angajați de societățile misionare evreiești nu-și rânduiau viața potrivit legii iudaice și nici nu se identificau drept evrei credincioși ai Torei. Majoritatea se simțeau pe deplin confortabil în universul simbolic al creștinismului neamurilor.

În ciuda (sau poate datorită) acestui context creștinesc al neamurilor, anumiți credincioși evrei în Yeshua ce au venit la credință prin intermediul agențiilor misionare evreiești au refuzat să fie asimilați în bisericile neamurilor. Ei au dorit să-și continue viața de evrei. Acești oameni se identificau drept “evrei mesianici”, pentru a se distinge de majoritatea evreilor creștini, care nu acordau prea multă valoare iudaismului și care percepeau practicarea iudaismului ca o chestiune de legământ, chemare sau datorie națională înaintea lui Dumnezeu drept o lepădare sau o erezie.

Între evreii mesianici proeminenți de la finalul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX se numărau Joseph Rabinowitz în Russia, Rabbi Isaac Lichtenstein în Ungaria, Mark John Levy în Statele Unite, Philip Cohen în Africa de Sud și Hayyim Yedidyah Pollak (Lucky) în Galicia. Alți lideri îi includeau pe Moshe Imanuel Ben-Meir și Hyman Jacobs în Ierusalim, Paul Levertoff (șeful catedrei de ebraică și rabinică la Institutul Judaicum din Leipzig), Paulus Grun în Hamburg, Alex Waldmann, Israel Pick, Jechiel Tsvi Lichtenstein-Herschensohn și John Zacker (ce a fondat Sinagoga Iudeo-Creștină – Hebrew Christian Synagogue – din Filadefia în 1922).

Evreii mesianici își denumeau tradiția religioasă prin noțiunea de “iudaism mesianic”²¹, un termen ce punea implicit sub semnul întrebării retorica tradițională despre separarea căilor dintre iudaism și “creștinism” specifică secolul întâi. *Este important să recunoaștem că iudaismul mesianic a pus sub semnul întrebării presupunerile teologice fundamentale despre natura bisericii și argumentau pe baza textelor Noului Testament – în principal Faptele apostolilor 15; 21:17 – 26; și 1 Corinteni 7:17 – 24 – a faptului că evreii credincioși în Yeshua aveau o responsabilitate perpetuă înaintea lui Dumnezeu să trăiască precum evreii.*²² Iudaismul mesianic s-a demarcat de o mie opt sute de ani de teologie și exegeză creștină care au premers citirea Noului Testament în acest fel. Majoritatea agențiilor misionare evreiești nu doreau a fi identificate cu această nouă perspectivă, așa că s-au distanțat de evreii și de iudaismul mesianic.

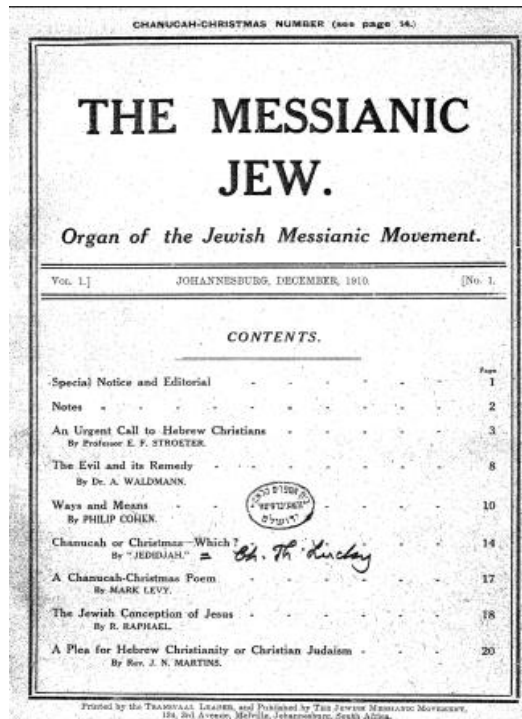
În decembrie 1910, primul volum din *The Messianic Jew* (Evreul mesianic) a fost publicat de organizația lui Coen, the Jewish Messianic Movement (Mișcarea Mesianică Evreiască). Jurnalul promova importanța evreilor credincioși în Yeshua de a trăi în orbita iudaismului și a îmbrățișa stilul de viață evreiesc, al împlinirii Torei.

În răspuns la această publicație, David Baron, un lider evreu de misiune aflat în fruntea organizației Hebrew Christian Testimony to Israel, a scris un articol intitulat “‘Messianic Judaism’; or Judaising Christianity” în ediția din octombrie 1911 a ziarului *The Scattered Nation*. Aici, Baron a numit iudaismul mesianic “periculos” și l-a descris drept agenda evreilor credincioși imaturi:

---

²¹ Philip Cohen, “Ways and Means,” *The Messianic Jew* 1, nr. 1 (1910): 13. The March 1895 issue of Our Hope was subtitled A Monthly Devoted to the Study of Prophecy and to Messianic Judaism.

²² Ernst F. Stroeter, “An Urgent Call to Hebrew Christians,” *The Messianic Jew* 1, no. 1 (1910): 7 – 8; J. N. Martins, “A Plea for Hebrew Christianity or Christian Judaism,” *The Messianic Jew* 1, no. 1 (1910): 20–21; Ernst F. Stroeter, “Does the Jew, in Christ, Cease to Be a Jew?” *Our Hope* 2, no. 6 (December 1895): 129–34.

Din toate direcțiile, ne-au fost adreseate întrebări privitoare la perspectiva și atitudinea noastră în relație cu “Mișcarea Mesianică Evreiască”, a cărei denumire pompoasă nu descrie nicio mișcare a evreilor în direcția recunoașterii Domnului nostru Isus Hristos ca Mesia, ci o agitație din partea anumitor frați creștini evrei care, în mod evident, au încă multe de învățat cu privire la adevărata natură a înaltei chemări a lui Dumnezeu în Isus Hristos... [Împlinirea Torei de către creștinul evreu] nu este numai dublu incongruentă, ci, așa cum a arătat experiența, un obstacol la deplina lui dezvoltare spirituală; un mijloc de a aduce confuzia în rândul fraților credincioși dintre neamuri și o piatră de poticnire pentru evrei.

Ceea ce predică acești frați, provocând astfel agitație, e următorul lucru: pentru creștinii evrei care doresc să își păstreze “continuitatea națională”, este obligatoriu nu doar să se identifice cu frații evrei necredincioși, în aspirațiile lor raționale – așa cum este exprimat, de pildă, în sionism și alte mișcări care țintesc să creeze și să adăpostească “ideea națională”, reluând în posesie Palestina – dar a respecta cutumele și riturile “naționale” ale evreilor, cum ar fi ținerea Sabatului, circumcizia și alte ritualuri, dintre care unele nici măcar nu își au originile în legea lui Moise, ci fac parte din jugul de nesuportat care a fost pus pe gâtul oamenilor de către rabini.

Pentru a ne ocupa pe deplin de acest subiect și a indica toate pericolele și erorile acestei “mișcări”, i-ar trebui unei persoane să scrie un tratat foarte lung; dar să privim foarte pe scurt la acele ritualuri care sunt incluse în “programul minim” al acestor frați iudaizatori. În fruntea tuturor stă circumcizia. Din punct de vedere psihologic și igienic, sunt multe de spus despre această practică; dar a spune că este obligatoriu pentru creștinii evrei să

își circumcidă copiii spre a păstra “continuitatea națională” este atât greșit, cât și absurd în același timp.

Iudaismul care țintește să împlinească legea nu se va mulțumi ca noi să respectăm obiceiurile religioase naționale și să credem totuși în Isus: dacă ar fi să avem parte de recunoașterea lui, ar trebui să Îl negăm pe Hristos. Acesta este prețul cerut de sinagogă pentru modul în care o abordăm. Vai! Unii au plătit acest preț începând cu câteva “ritualuri” aparent inofensive.²³

Ediția *The Hebrew Christian Alliance Quarterly* din 1917, jurnalul oficial al Alianței Creștino-Evreiască din America (Hebrew Christian Alliance of America – HCAA) a etichetat iudaismul mesianic drept o erezie care a fost interzisă din cadrul acesteia. Publicația nu a lăsat nicio umbră de ambiguitate privitor la poziția ei față de iudaismul mesianic: “Am considerat că este de datoria noastră să clarificăm faptul că nu avem nimic de-a face cu acest așa-numit ‘iudaism mesianic’, sub nicio formă, și nici nu avem încredere în el.” Jurnalul continuă să declare că HCAA se opune “tendenței eronate” a iudaismul mesianic și că “nu avem nimic de-a face cu acesta!” Ei au conchis cu declarația: “Suntem plini de recunoștință față de Dumnezeu, pentru călăuzirea Duhului Sfânt, prin care am fost întăriți să alungăm în mod eficient [iudaismul mesianic] din mijlocul nostru, iar acum Alianța Evreo-Creștină a declarat public că este absolut desprinsă de această mișcare, acum și întotdeauna.”²⁴

Iudaismul mesianic și nașterea mișcării congregaționale spre finalul secolului XX

În pofida marginalizării sociale și teologice a iudaismului mesianic de către agențiile misionare evreiești, mișcarea mesianică evreiască a prins rădăcini în cadrul comunității mondiale de credincioși evrei în Yeshua. O sursă sclipitoare de inspirație a reprezentat-o înființarea de către Joseph Rabinowitz a unei sinagogi mesianice în Chișinău, Rusia,²⁵ în 1884, numită Beney Israel, Beney Brit Chadashah (Israeliti ai Noului Legământ). Nici Rabinowitz, nici sinagoga lui nu erau conectați cu vreo comunitate creștină; guvernul din Basarabia a desemnat legal comunitatea mesianică evreiască drept o sectă distinctă evreiască.²⁶ Sinagoga lui Rabinowitz avea în vedere circumcizia, respectarea Sabatului și a praznicelor evreiești, așa cum arată clar cele 24 de articole de credință ale comunității: “Fiind sămânța lui Avraam în trup, cel ce a fost părintele tuturor celor circumciși și credeau, suntem legați să circumcidem fiecare copil de parte bărbătească în cea de-a opta zi, așa cum i-a poruncit Dumnezeu. Și, fiind descendenții celor ce au ieșit din Egipt cu un braț întins, suntem legați să ținem Sabatul, sărbătoarea pâinii nedospite și sărbătoarea săptămânilor, așa cum este scris în legea lui Moise.”²⁷

---

²³ David Baron, “‘Messianic Judaism’; or Judaising Christianity,” *The Scattered Nation* (Octombrie 1911): 3, 11, 16.

²⁴ “Messianic Judaism,” *Hebrew Christian Alliance Quarterly* 1 (July/October 1917): 86. Cf. S. B. Rohold, “Messianic Judaism,” *Prayer and Work for Israel* (January 1918): 8–11, 32–43.

²⁵ La momentul respectiv, Chișinăul făcea parte din Imperiul Rus (N. tr.)

²⁶ Kai Kjaer-Hansen, *Joseph Rabinowitz and the Messianic Movement: The Herzl of Jewish Christianity* (Grand Rapids: Eerdmans, 1994), 64.

²⁷ Kjaer-Hansen, *Joseph Rabinowitz and the Messianic Movement*, 104.

Congregația lui Rabinowitz își denumea clădirea (care putea găzdui 150-200 de oameni) o “sinagogă”, și citeau dintr-un sul al Torei.²⁸ Erau folosite rugăciunile unei sinagogi tradiționale, împreună cu unele adiiții mesianice, iar la Mesia făceau referire cu numele Său original, Yeshua.

În deceniile care au urmat, mai multe societăți misionare din America de Nord și Europa au încercat să deschidă congregații în lumina succesului lui Rabinowitz. Acestea au inclus prima biserică evreo-creștină din America, la New York (1885), prima biserică evreo-creștină din Chicago (1934, prezbiteriană), prima biserică evreo-creștină din Filadelfia (1954, prezbiteriană) și congregația prezbiteriană evreo-creștină Emmanuel (1963). Totuși dat fiind faptul că aceste biserici nu priveau practicile evreiești ca pe o chestiune ce ținea de legământ și o chemare înaintea lui Dumnezeu, ele aveau probleme în a transmite identitatea evreiască generației următoare. Aceste biserici iudeo-creștine erau, cel mai adesea, biserici prezbiteriene, care aveau o alură de evreitate spre a-i atrage pe evrei la Evanghelie.²⁹ Aceasta era rațiunea lor de a fi. Abia în ultimul sfert al secolului XX, sinagogile mesianice, reflectând modelul inițiat de Rabinowitz în ceea ce privește teologia și etosul evreiesc, au început să apară ca niște puncte pe harta marilor orașe ale lumii.³⁰

La sfârșitul anilor 1960 și începutul anilor 70, un număr mare de evrei cu vârsta între 20 și 30 de ani au crezut în Yeshua și au refuzat să fie asimilați în bisericile neamurilor. Ei au vrut să își mențină identitatea evreiască și să aibă un stil de viață evreiesc. Mulți au avut experiențe extraordinare, care i-au îndreptat în această direcție. Marty Chernoff, un pionier al mișcării de la sfârșitul secolului XX, a avut o vedenie a unui banner întins de-a lungul cerului, având scris pe el cuvintele “iudaism mesianic”.³¹

Soția lui, Yohanna, scrie despre modul cum ei și mica lor comunitate de tineri evrei credincioși în Isus au ajuns să respingă modelul evreo-creștin și să îmbrățișeze iudaismul mesianic:

Aproape orice încercare din trecut a creștinilor evrei de a forma congregații de credincioși evrei a eșuat. Între cele câteva excepții notabile se numără o congregație întemeiată în Illinois, în 1934, Întâia Biserică Prezbiteriană Evreiască din Chicago, păstorită de David Bronstein Sr., sub auspiciile Bisericii Prezbiteriene din S.U.A.. Însă David a trebuit să depună efort pentru a justifica folosirea cuvântului “evreu” în denumirea instituției, punând accentul pe faptul că liturghia nu era rânduită potrivit celei din sinagogă, ci mai degrabă era presărată cu câteva fraze evreiești și recitarea bine cunoscutei *Sh'ma*. Deși

---

²⁸ Kjaer-Hansen, *Joseph Rabinowitz and the Messianic Movement*, 146.

²⁹ Dan Cohn-Sherbok, *Messianic Judaism* (London: Cassell, 2000), 54.

³⁰ O excepție a constituit-o congregația evreiască mesianică independent înființată de Hyman Jacobs și Moshe Imanuel Ben-Meir în Ierusalim (1925–29). De asemenea, Kehilat haMashiach Betoch Israel (Congregația lui Mesia din Israel), o sinagogă mesianică din Los Angeles în anii 1950, plantată de Dr. Lawrence Duff-Forbes. Rabbi Duff-Forbes conducea serviciile fiecărui Sabat (vineri seara) care urma după sidur (rugăciunile tradiționale evreiești). În plus, el a predate ore de ebraică modern și clasică, idiș și istorie evreiască la Yishivat Yahudat Meshichi (Academia lui Mesia evreu). Vezi Cohn-Sherbok, *Messianic Judaism*, 55–56. În 1960, Ed Brotsky din Toronto a devenit rabinul asistent al Kehilat haMashiach Betoch Israel. Potrivit lui Brotsky, Rabbi Duff-Forbes “argumentează faptul că evreii credincioși ar trebui să urmeze ceea ce poartă numele de iudaism mesianic. În următoarele nouă luni până când ne-am întors în Canada, am învățat foarte multe despre iudaismul mesianic” (Robert I. Winer, *The Calling: The History of the Messianic Jewish Alliance of America, 1915–1990* [Wynnewood, Pa.: MJAA, 1990], 41–42). Vezi și Joseph Shulam, “Rabbi Daniel Zion: Chief Rabbi of Bulgarian Jews during World War II,” *Mishkan: A Theological Forum on Jewish Evangelism* 15 (1991): 53–57.

³¹ Yohanna Chernoff with Jim Miller, *Born a Jew... Die a Jew: The Story of Martin Chernoff, a Pioneer in Messianic Judaism* (Hagerstown, Md.: Ebed, 1996), 124.

au mai fost câteva incidente izolate în congregațiile de credincioși evrei, majoritatea aveau mai mult de-a face cu ideea unei biserici evreiești decât cu o sinagogă și erau în mare o extensie a bisericii creștine. În consecință, majoritatea membrilor evrei au fost, în final, asimilați în biserică, alături de majoritatea celorlalți evrei credincioși la acea vreme, și curând s-au înstrăinat de poporul lor... Congregația noastră a simțit că era timpul să se ridice ca un singur trup, pentru a face o declarație. De fapt, am fost de acord că: “Suntem credincioși evrei în *Yeshua*, ca Mesia al nostru. Avem propriul nostru destin în Domnul. Nu vom mai fi asimilați în biserică, să ne prefacem că suntem ne-evrei. Dacă *Yeshua* Însuși, ucenicii Săi și credincioșii evrei de la început și-au păstrat cu tenacitate modul de viață evreiesc, de ce ar fi fost atunci corect, iar acum greșit?”³²

Asemenea familiei Chernoff, în anii '70, mulți evrei credincioși în *Yeshua* au vrut să trăiască în orbita iudaismului și să înalțe numele lui *Yeshua* în comunitatea locală evreiască. Ei au întemeiat congregații mesianice evreiești pentru a face posibil acest lucru. Pe parcursul unui deceniu, de la a fi un punct pe scena religioasă nord-americană, mișcarea mesianică evreiască a ajuns o mișcare congregațională alimentată de o nouă generație de evrei mesianici.

Uniunea congregațiilor mesianice evreiești (UMJC) a fost formată în 1979, având 19 congregații-membre, iar Alianța Internațională de Congregații și Sinagogi Mesianice a urmat în 1986, cu 15 congregații-membre. În 2012, aceste două organizații-umbrelă totalizau peste două sute de sinagogi mesianice. În lume mai există încă 300 de congregații care sunt independente sau conectate la rețele mesianice evreiești mai mici.

Iudaismul mesianic și diversitatea mișcărilor “mesianice evreiești” din secolul XXI

În 1975, Alianța Evreo-Creștină din America și-a schimbat numele în Alianța Mesianică Evreiască din America (MJAA) sub presiunea unor tineri evrei mesianici care îi completaseră numărul. Schimbarea de nume a reflectat o schimbare față de poziția HCAA din 1917 (“Am considerat că este de datoria noastră să clarificăm faptul că nu avem nimic de-a face cu acest așa-numit ‘iudaism mesianic’, sub nicio formă,... iar acum Alianța Evreo-Creștină a declarat public că este absolut desprinsă de această mișcare, acum și întotdeauna”). În vreme ce schimbarea de nume reflecta un angajament instituțional de a înainta în direcția iudaismului mesianic, MJAA nu a definit imediat noțiunea de “evreiesc mesianic” sau să le ceară membrilor ei să îmbrățișeze noile angajamente teologice. Astfel, peste noapte, sute de creștini evrei care nu avuseseră nici un angajament anterior față de “iudaismul mesianic” văzut ca un concept teologic istoric au devenit parte dintr-o organizație mesianică evreiască națională și, în timp, au început să se autodenumescă pe sine “evrei mesianici”.

Amplificând confuzia, un număr de agenții misionare evreiești (care nu aveau nici un angajament față de iudaismul mesianic istoric) au început să folosească termenii de “evreiesc mesianic” sau “evreu mesianic”, deoarece și-au dat seama de faptul că potențialii “convertiți” evrei rezonau cu acești termeni. Noua terminologie era totodată și un mod de a se conecta cu numărul tot mai mare de credincioși evrei în *Yeshua*, care se identificau drept evrei mesianici. Totuși, pe

---

³² Chernoff, *Born a Jew . . . Die a Jew*, 123–25.

plan intern, aceste agenții misionare nu se deosebeau cu mult de societățile misionare evreo-creștine de la începutul secolului XX, care se opuneau iudaismului mesianic din rațiuni teologice, având de-a face cu perspectiva tradițională negativă a creștinismului față de iudaism. O agenție misionară care a adoptat rapid termenii “evreiesc mesianic” sau “evreu mesianic”, dar fără a le prelua semnificația este Jews for Jesus (Evrei pentru Isus), - organizație care-și avea baza în San Francisco și era cunoscută pentru campaniile sale media de profil înalt și pentru evanghelizările pe stradă.³³ Mulți evrei și creștini presupun în mod incorect faptul că toți sau majoritatea evreilor mesianici fac parte din această organizație.³⁴

Un al treilea factor care a contribuit la amestecarea termenului “mesianic” a fost acela că bisericile și slujirile evanghelice din Israel în anii 1940 și 1950 au început să folosească termenul evreiesc *Meshichyim* (“Mesianic”) în loc de *Nozrim* (“Creștin”), datorită conotației sale mai agreabile pentru evrei:

Baptistul Robert Lindsay a notat faptul că pentru evreii israelieni, termenul “creștin” (în ebraică *nozrim*) era asociat, aproape automat, cu o religie străină și ostilă. Întrucât un astfel de termen făcea aproape imposibilă misiunea de a-i convinge pe evrei că religia creștină era religia “lor”, misionarii au căutat un termen mai neutru, care nu le trezea puternice sentimente negative. Ei au ales termenul *Meshichyim* (“Messianic”) pentru a depăși suspiciunea și antagonismul provocat de termenul *nozrim*. Termenul *Meshichyim* scotea totodată în evidență mesianismul ca o componentă majoră a credinței creștine evanghelice pe care o propagau organizațiile misionare. Avea aura unei religii noi, inovative, mai degrabă decât a uneia vechi, nefavorabile. Termenul era folosit pentru a se referi la acei evrei care Îl acceptau pe Isus ca Mântuitorul lor personal și nu se aplica,

---

³³ Yaakov Ariel, *Evangelizing the Chosen People: Missions to the Jews in America, 1880 – 2000* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2000), 200–219; David A. Rausch, *Messianic Judaism: Its History, Theology and Polity* (New York: Edwin Mellen, 1982), 88–91.

³⁴ Mulți evrei mesianici văd organizația Jews for Jesus ca fiind problematică din două motive: (1) Evangheliismul stradal **confrunțațional** ofensează adesea comunitatea evreiască și creează în mod inutil o piatră de poticnire față de besorah (evanghelie). Vezi Walter Lieber, “Jews for Jesus and the Gospel Blimp: Why the Jewish Community Is Right to Reject Jews for Jesus,” n.p. [cited 23 November 2011]. Online: <http://www.messianicjudaism.me/media/2011/04/18/jews-for-jesus-and-the-gospel-blimp>. (2) Contrar iudaismului mesianic istoric, organizația Jews for Jesus menține perspectiva evreo-creștină clasică, potrivit căreia viața evreiască nu este o chestiune de responsabilitate față de legământul avraamic sau o chemare pentru credincioșii evrei în Yeshua, ci mai degrabă ceva opțional: “Nu este nimic greșit în a celebra praznicele evreiești sau a urma anumite tradiții rabinice, dar putem face acest lucru numai în măsura în care acestea nu contrazic învățăturile clare ale Scripturii, atât Vechiul, cât și Noul Testament. Și parte din aceste învățături ale Noului Testament este faptul că, în Mesia, suntem deplin liberi să practicăm sau nu aceste lucruri, ca o chestiune de libertate a conștiinței” (David Brickner, “A Final Word from David Brickner, Executive Director of Jews for Jesus,” în *The Messianic Movement: A Field Guide for Evangelical Christians* [ed. Rich Robinson; San Francisco: Jews for Jesus, 2005], 187). În ciuda acestor diferențe teologice, Jews for Jesus susține comunitatea mesianică evreiască: “Într-o declarație eliberată astăzi [31 iulie 2012], consiliul Jews for Jesus (corpul său global) a emis următoarea declarație de clarificare asupra poziției privitoare la mișcarea mesianică evreiască: mișcați de o dorință de unitate și în interesul susținerii reciproce, vrem să corectăm o impresie greșită care s-a format de mult timp: afirmăm atât ca întreg mișcarea teologică mesianică, cât și componenta sa congregațională, ca fiind expresii legitime și credibile ale lucrării lui Dumnezeu în prezent. Am susținut și vom continua să le susținem pe amândouă” (<http://www.jewsforjesus.org/about/news/jews-for-jesus-messianic-statement>).

de exemplu, evreilor care acceptau religia romano-catolică, care în Israel se numeau pe ei înșiși iudeo-catolici.³⁵

În concluzie, ca rezultat al (1) schimbării de nume HCAA/MJAA, (2) adoptării terminologiei mesianice de către agențiile misionare evreiești în scopul evanghelizării și al creării de relații, și (3) utilizării termenului *Meshichyim* (“Mesianici”) de către evreii israelieni ca un substitut pentru Nozrim (“Creștini”), termenul “evreu mesianic” a preluat o conotație mai extinsă la sfârșitul secolului XX. În consecință, mulți oameni folosesc astăzi termenul “evreu mesianic” pentru a face referire la orice “credincios evreu în Yeshua”, în vreme ce sensul istoric al termenului trimite la ideea unui evreu care crede în Yeshua, dar continuă și să trăiască precum un evreu ca o chestiune de legământ, chemare sau datorie națională înaintea lui Dumnezeu. În mod similar, mulți oameni folosesc acum în mod lejer termenii “evreu mesianic,” “mișcare mesianică” și “mesianic”, pentru a face referire la lucrările agențiilor misionare și a lucrărilor creștine în Israel, în vreme ce termenul istoric se referă la modul de viață, gândire și experiență comună al evreilor credincioși în Yeshua, care trăiesc în orbita iudaismului. Singurul termen relaționat care nu a fost adoptat de agențiile misionare evreiești și, în cea mai mare parte, continuă să își păstreze conotațiile istorice, sociale și teologice, este “iudaismul mesianic”.

Ce este “iudaismul mesianic” în secolul XXI? Uniunea congregațiilor mesianice evreiești oferă cea mai comprehensivă definiție a termenului,³⁶ și este o definiție în continuitate cu modul în care termenul a fost folosit de peste o sută de ani:

Declarație fundamentală

Uniunea Congregațiilor Evreilor Mesianici (UMJC) vede iudaismul mesianic ca o mișcare de congregații evreiești și de grupuri dedicate lui Yeshua Mesia, care îmbrățișează responsabilitatea primită prin legământ a vieții evreiești și a identității înrădăcinate în Tora, exprimate în tradiție și reînnoite și aplicate în contextul Noului Legământ.

Grupurile mesianice evreiești i-ar putea include și pe aceia din contexte non-evreiești care au o chemare confirmată de a participa cu totul la viața și destinul poporului evreu. Ne-am angajat să întrupăm această definiție în congregațiile noastre constituente și în instituțiile comune.

Declarație extinsă

Viața evreiască este viața într-o comunitate concretă, istorică. Prin urmare, grupurile mesianice evreiești trebuie să fie integrate pe deplin în poporul evreu, împărțându-i istoria și responsabilitățile de legământ, ca popor ales de Dumnezeu. În același timp, credința în Yeshua are și o dimensiune comună crucială. Această credință unește comunitatea mesianică evreiască și biserica creștină, care e adunarea celor credincioși din națiunile care sunt conectate cu Israel prin Mesia. Împreună, comunitatea mesianică evreiască și biserica creștină alcătuiesc ecclesia, Trupul unic al lui Mesia, o comunitate

---

³⁵ Ariel, *Evangelizing the Chosen People*, 222 – 23. Termenul ebraic pentru “iudaismul mesianic” este Yahadut Meshichit.

³⁶ Cf. Richard Harvey, *Mapping Messianic Jewish Theology: A Constructive Approach* (Milton Keynes, UK: Paternoster, 2009), 8–12.

de evrei și neamuri care, în deosebirea lor continuă și binecuvântarea reciprocă anticipează pacea shalom a lumii care vine.

Pentru ca un grup mesianic evreiesc (1) să își împlinească datoria de legământ ce le revine tuturor evreilor, (2) să fie martor al lui Yeshua în cadrul poporului Israel și (3) să slujească drept un reprezentat autentic și eficient al poporului evreu în Trupul lui Mesia, trebuie să acorde prioritate integrării în lumea evreiască extinsă, menținând totodată o relație corporativă vitală cu biserica creștină.

Prin modul de viață al evreilor mesianici, căutăm să împlinim în Noul Testament responsabilitatea de legământ a Israelului întrupată în Tora. Halaha mesianică evreiască este înrădăcinată în Scriptură (Tanah și scrierile Noului Legământ), având un caracter unic de sfințenie și autoritate. Totodată, el se inspiră din tradiția evreiască, mai ales acele practici și concepte care au câștigat un accept aproape universal datorită evreilor devotați care au trăit de-a lungul secolelor. Mai mult, așa cum este comun în cazul iudaismului, iudaismul mesianic recunoaște că halaha este și trebuie să fie dinamică, implicând aplicarea Torei la o varietate mare de situații și de circumstanțe schimbătoare.

Iudaismul mesianic îmbrățișează plinătatea realităților Noului Legământ care ne sunt disponibile prin Yeshua, și caută să le exprime în moduri extrase din experiența evreiască și accesibile evreilor.³⁷

Organizații mesianice evreiești naționale precum UMJC, MJAA și IAMCS reprezintă latura oficială a mișcării mesianice evreiești în America de Nord. Declarațiile lor privitoare la definiția, viziunea și teologia mișcării mesianice evreiești delimitează în final centrul și latura periferică a mișcării.

Diversitatea mișcării mesianice evreiești a secolului 21 este reflectată nu doar în spectrul ei de cutume religioase și auto-definire, ci și în componența demografică. Potrivit unor studii recente, comunitatea mesianică evreiască, ca și restul comunității evreiești, devine tot mai multi-etnică. Un număr tot mai mare de căsătorii mixte (de exemplu, evrei căsătoriți cu neamuri) îmbrățișează iudaismul mesianic drept o opțiune pentru familiile lor. Dat fiind faptul că unul din fiecare doi evrei americani se căsătorește mixt,³⁸ comunitatea mesianică evreiască din America de Nord este în postura de a crește exponențial în anii care urmează, dat fiind faptul că tot mai multe astfel de

---

³⁷ Uniunea Congregațiilor Mesianice, "Defining Messianic Judaism," 2005. Citat 27 Februarie 2012. Online: <http://www.umjc.org/home-mainmenu-1/global-vision-mainmenu-42/13-vision/225-definingmessianic-judaism>. Ce ne spune numele de 'iudaism mesianic' despre mișcarea la care face referire? Decizia de a folosi termenul 'iudaism' este foarte sugestivă... Termenul exprimă o conștiință proaspătă a faptului că cei mai timpurii ucenici ai lui Yeshua au fost cu toții evrei și au continuat să trăiască asemenea unor evrei... Atunci când ne numim mișcarea un tip al iudaismului, afirmăm relația noastră cu poporul evreu ca întreg, dar și relația noastră cu credința religioasă și modul de viață prin care au trăit acei oameni în călătoria lor istorică... Deși poate că nu ne-am dat seama în acel moment, decizia de a folosi termenul 'iudaism mesianic' și nu doar aceea de 'evreu mesianic' a fost foarte oportună. Ea a avut ca implicație identificarea cu tradiția religioasă evreiască, ca și poporul evreu. În final, numele de 'iudaism mesianic' implică ideea că mișcarea noastră este în mod fundamental în rândul evreilor și adresată lor. Ea ar putea include ne-evrei, dar este orientată spre poporul evreu, iar acei ne-evrei din interior au doar un rol de sprijin... Iudaismul mesianic este iudaism sub toate aspectele învățaturii sale, a închinării și a stilului de viață, înțelese și practicate în lumina lui Yeshua Mesia." (Mark S. Kinzer, *The Nature of Messianic Judaism: Judaism as Genus, Messianic as Species* [West Hartford: Hashivenu Archives, 2000], 4–5, 11).

³⁸ Arthur Blecher, *The New American Judaism: The Way Forward on Challenging Issues from Inter-marriage to Jewish Identity* (New York: Palgrave, 2007), 163–91.

familii găsec în iudaismul mesianic o soluție la problema căsătoriilor mixte.³⁹ În plus, mii de credincioși în Yeshua dintre neamuri care au dragoste pentru poporul evreu găsec în comunitatea mesianică un cămin și îi ajută pe evreii mesianici să ridice congregații pentru Yeshua în interiorul casei lui Israel.

Iudaismul mesianic este, prin definiție, o mișcare “în mod fundamental între evrei, pentru evrei”.⁴⁰ Evreii din comunitatea mesianică evreiască reprezintă acea tapițerie bogată a lumii evreiești, provenind din toate ramurile iudaismului – inclusiv cea ortodoxă, conservatoare, reformată, reconstrucționistă – dar și din variile subculturi evreiești din lume, cum ar fi așkenazii, sefarzii, etiopienii și asiaticii. Printre sutele de mii de evreii din biserici, tot mai mulți se conectează cu mișcarea mesianică, găsend în aceasta un mod de a le transmite copiilor lor moștenirea evreiască. În final, acum sunt evrei mesianici de a treia și chiar a patra generație, ce sunt crescuți în comunitatea mesianică evreiască. Acești tineri evrei mesianici stau pe umerii părinților și bunicilor lor și văd mișcarea mesianică evreiască dintr-o perspectivă diferită decât evreii care au intrat în ea provenind din lumea extinsă (evreiască sau creștină).

La fel ca miracolul reînființării statului Israel după milenii de existență dispartă, comunitatea mesianică evreiască a fost restaurată lumii creștino-evreiești, după un hiat de o mie șase sute de ani. Secole la rând, biserica și sinagoga au marginalizat iudaismul mesianic, tratându-l ca pe un miez scos din fruct. În prezent, există semne de schimbare. Mișcarea mesianică evreiască sporește, primind tot mai mult sprijin din partea bisericilor, pe măsură ce erudiți și teologi ai Noului Testament demonstrează în mod consistent faptul că iudaismul mesianic este compatibil cu învățăturile apostolilor și cu experiența celor mai timpurii comunități de evrei credincioși în Yeshua din ținutul Israel, Siria și din împrejurimi. Mișcarea câștigă, de asemenea, simpatizanți în lumea mesianică, pe măsură ce evreii mesianici demonstrează prin acțiunile lor că Yeshua este bun pentru evrei.⁴¹ Progresul în această zonă de pe urmă este încet – adesea doi pași înainte și unul înapoi – dar, tot mai mult, există o înclinare spre ceea ce a rostit Yeshua privitor la liderii evrei,

---

³⁹ “Iudaismul mesianic este o opțiune pentru cuplurile mixte deoarece constituie un teren comun pentru ambii parteneri. De asemenea, copiii caută să își integreze identitățile, nu să renunțe la ele sau să le elimine cu totul (un inconvenient al opțiunilor religioase “doar evreu” / “doar creștin” / “interconfesional” sau “fără religie”). În plus, opțiunea mesianică evreiască este înrădăcinată în Scripturi și istorie, oferindu-le copiilor un simț foarte puternic al afirmării. Primii urmași evrei ai lui Isus din primul secol slujesc ca o ‘ancoră identitară’ pentru evreii mesianici din secolul XX. Pentru cuplurile mixte (căsătorite) care caută un mod de a uni ambele context cu scopul de a-și crește copiii având un simț deplin al identității, iudaismul mesianic este o opțiune foarte bună.” (David J. Rudolph, *Growing Your Olive Tree Marriage: A Guide for Couples from Two Traditions* [Clarksville, Md.: Lederer, 2003], 59)

⁴⁰ Kinzer, *Nature of Messianic Judaism*, 5.

⁴¹ E.g., Cohn-Sherbok, *Messianic Judaism*, ix–xiv, 203–13; Dan Cohn-Sherbok, *Voices of Messianic Judaism: Confronting Critical Issues Facing a Maturing Movement* (Baltimore: Lederer, 2001), ix–xiii; Pamela Eisenbaum, “They Don’t Make Jews Like Jesus Anymore” (review of Daniel Boyarin, *The Jewish Gospels: The Story of the Jewish Christ*), *Moment Magazine Book Reviews*, March/April 2012. Cited 4 April 2012. Online: http://www.momentmag.com/moment/issues/2012/04/Books_Eisenbaum.html. “Noțiunea unui Mesia umilit și aflat în suferință nu era deloc străină lumii iudaice înainte de venirea lui Isus, și a rămas prezentă printre evrei mult timp după aceea, chiar până în perioada modernă. Lucrul fascinant (și pentru unii, fără îndoială, inconfortabil) e faptul că această tradiție a fost bine documentată de către evreii mesianici moderni, care sunt preocupați să demonstreze că credința lor în Isus nu îi face ne-evrei. Fie că o persoană acceptă sau nu teologia lor, rămâne totuși valabil faptul că ei au o bază textuală foarte puternică, întrucât perspectiva lui Mesia aflat în suferință este adânc înrădăcinată în textele evreiești timpurii și târzii. Evreii, după cum se pare, nu aveau nicio dificultate să înțeleagă conceptul unui Mesia care avea să sufere îngrozitor pentru a răscumpăra lumea” (Daniel Boyarin, *The Jewish Gospels: The Story of the Jewish Christ* [New York: New Press, 2012], 132–33).

care vor spune, *Baruch HaBa B'Shem Adonai* (“Binecuvântat să fie Cel ce vine în numele Domnului”).⁴²

Recomandări suplimentare de lectură:

- Ariel, Yaakov. *Evangelizing the Chosen People: Missions to the Jews in America, 1880 – 2000*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2000.
- “Judaism and Christianity Unite! The Unique Culture of Messianic Judaism.” Paginile 191–222 în *Introduction to New and Alternative Religions in America*. Editat de Eugene V. Gallagher și W. Michael Ashcraft. Volumul 2: Jewish and Christian Traditions. London: Greenwood, 2006.
- Boyarin, Daniel. *Border Lines: The Partition of Judaeo-Christianity*. Filadelfia: University of Pennsylvania Press, 2004.
- Broadhead, Edwin K. *Jewish Ways of Following Jesus: Redrawing the Religious Map of Antiquity*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
- Carleton Paget, James. *Jews, Christians and Jewish Christians in Antiquity*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
- Cohn-Sherbok, Dan. *Messianic Judaism*. London: Cassell, 2000.
- Harvey, Richard. *Mapping Messianic Jewish Theology: A Constructive Approach*. Milton Keynes, UK: Paternoster, 2009.
- Kinzer, Mark S. *Israel's Messiah and the People of God: A Vision for Messianic Jewish Covenantal Fidelity*. Editat de Jennifer M. Rosner. Eugene, Oreg.: Cascade, 2011.
- *The Nature of Messianic Judaism: Judaism as Genus, Messianic as Species*. West Hartford: Hashivenu Archives, 2000.
- *Postmissionary Messianic Judaism: Redefining Christian Engagement with the Jewish People*. Grand Rapids: Brazos, 2005.
- Kjaer-Hansen, Kai. *Joseph Rabinowitz and the Messianic Movement: The Herzl of Jewish Christianity*. Grand Rapids: Eerdmans, 1994.
- Pritz, Ray A. *Nazarene Jewish Christianity: From the End of the New Testament Period until Its Disappearance in the Fourth Century*. Leiden, Netherlands: Brill, 1988.
- Rausch, David A. *Messianic Judaism: Its History, Theology and Polity*. New York: Edwin Mellen, 1982.
- Rudolph, David, Joel Willitts, Justin K. Hardin, and J. Brian Tucker, eds. *New Testament after Supersessionism*. 18 vols. Eugene, Oreg.: Cascade, forthcoming.
- Rudolph, David J. “History of Judeo-Christian Communities in the Jewish Diaspora.” Paginile 136–39 în *Encyclopedia of the Jewish Diaspora: Origins, Experiences, and Culture I*. Edited by M. Avrum Ehrlich. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2008.
- *A Jew to the Jews: Jewish Contours of Pauline Flexibility in 1 Corinthians 9:19–23*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2011.
- “Messianic Jews and Christian Theology: Restoring an Historical Voice to the Contemporary Discussion.” *Pro Ecclesia* 14, nr. 1 (2005): 58 – 84. Online: <http://www.mjstudies.com>.
- “Paul’s ‘Rule in All the Churches’ (1 Cor 7:17 – 24) and Torah-Defined Ecclesiological Variegation.” *Studies in Christian-Jewish Relations* 5 (2010): 1–23. Online: <http://www.mjstudies.com>.
- Skarsaune, Oskar, and Reidar Hvalvik, eds. *Jewish Believers in Jesus: The Early Centuries*. Peabody, Mass.: Hendrickson, 2007.
- Tomson, Peter J., and Doris Lambers-Petry, eds. *The Image of the Judaeo-Christians in Ancient Jewish and Christian Literature*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2003.
- Willitts, Joel, David Rudolph, and Justin K. Hardin. *The Jewish New Testament: An Introduction to Its Jewish Social and Conceptual Context*. Grand Rapids: Eerdmans, forthcoming.
- Winer, Robert I. *The Calling: The History of the Messianic Jewish Alliance of America, 1915 – 1990*. Wynnewood, Pa.: MJAA, 1990.

---

⁴² Mat. 23:39; cf. 21:9.